

ТЕМА

Нагороди кращим!

Свято не буває без нагород. Тож напередодні Дня науки було вручено Премії Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій. Одержано їх за передові відкриття в медицині, оборонці, агропромисловості. 5 колективів українських науковців отримають по 200 тисяч гривень — суму премії було торік збільшено вдвічі.

Загалом цього разу було подано 20 робіт, з яких експерти відібрали 5 найкращих. Назвемо їх.

«Розробка та впровадження інноваційних малоінвазивних технологій лікування вогнепальних переломів кісток кінцівок та ортопедичної патології».

Науковці створили апарат зовнішньої фіксації на основі стержнів, з допомогою якого можна без зайвих втручань лікувати вогнепальні переломи, переломи при політраумі, складній ортопедичній патології. Технологія представлена Інститутом травматології та ортопедії НАМН, Національним медичним університетом імені О.О.Богомольця, Національним військово-медичним клінічним центром «Головний військовий клінічний госпіталь».

«Розробка та впровадження інноваційної технології виробництва екологічно чистих агро-ефективних мінеральних добрив на базі нових видів фосфатної сировини» — представлена Сумським державним університетом.

«Створення та впровадження інноваційних технологій виготовлення крупногабаритних редукторів важкого машинобудування» — представлено Донбаською державною машинобудівною академією, ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод», Інститутом надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН, НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», НТУ «Харківський політехнічний інститут».

«Створення комплексу з виробництва зарядів вітчизняного твердого палива та експериментального відпрацювання ракетних двигунів» — розробка ДП «Конструкторське бюро «Південне» ім. М.К. Янгеля».

«Інноваційна технологія та устаткування для вирощування супервеликих монокристалів тугоплавких металів (вольфраму і молібдену)» — представлена Інститутом електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН.

Від креативних новаторів — до країни-новатора!

У День науки в Торгово-промисловій палаті України відбувся IV Всеукраїнський фестиваль інновацій

Команди-переможці: сьогодні на фестивалі, завтра — в реальній економіці

З кожним роком фестиваль набуває розмаху і встановлює рекорди. На нинішній фестиваль надійшло 250 заявок від 125 організацій. Навіть порівняно з минулорічним конкурсом на третину збільшилася кількість фіналістів. Цього року журі розглядали 60 проектів (раніше — 40), майже вдвічі збільшилась кількість проєктів від наукових установ, і більш як дві третини розробок було від команд студентів і викладачів університетів. Цю статистику навила міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

Пізніше, підбиваючи підсумки фестивалю, організатори уточняють: заявки на фестиваль подали, зокрема, 75 закладів освіти (61 заклад вищої освіти), 30 наукових установ та 12 підприємств. Як ми вже повідомляли в попередньому номері, серед ВНЗ найбільшу кількість заявок подали Вінницький національний аграрний університет та Луцький національний технічний університет. Половина заявок — технічні та технологічні розробки. Серед них — мобільні додатки для бухгалтерів, туристичні та гастрономічні гіді, діагностичні системи, пристрої для допомоги незрячим, військові акустичні розробки, інтерактивні дошки, спеціальні пекарні, що випікають хліб із комплексом вітамінів та елементів для хворих на тяжкі форми анемії, навіть платформи розваг для хатніх улюбленців...

На відкритті конкурсу було високе представництво. Перш, ніж

дати старт фестивалю, з розробками його учасників ознайомилися прем'єр-міністр України Володимир Гройсман, міністр фінансів Оксана Маркарова, міністр освіти і науки Лілія Гриневич. Однак чимало і менш впізнаваних (хоча й не менш зацікавлених) людей приглядалося до представлених експонатів. У просторому залі ТППУ було навіть досить затісно: зареєстровано близько 860 учасників.

Інтелект — наша перевага

Вітаючи учасників фестивалю, Володимир Гройсман сказав, що побачив велику націю новаторів. «Усі розуміють, що інновації потребують інвестицій, а інвестиції потребують інновацій. Це взаємопов'язані речі». Тому так важливо, щоб інновації були комерціалізовані, впроваджені в реальний сектор економіки. А отже, створити таку систему, щоб нові ідеї, нові рішення мали цілісну систему впровадження в життя. Останнім часом відбуваються гарні тенденції, — провадив далі прем'єр, — коли реальний бізнес — малий, середній, великий — сьогодні інвестує кошти в інновації для того, щоб стати більш успішним, прогресивним, презентувати на ринок продукт, потрібний у світі.

Закінчення на 2 стор. ►

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

3 стор. Як виглядають університети України в світовому науковому просторі?

4 стор. Фестиваль науки почав свою ходу від порогу Інституту Патона

ОФІЦІЙНО

Стипендії Президента та уряду для молодих учених стануть вдвічі більшими

З першого липня розмір стипендій Президента України та Кабінету Міністрів України для молодих вчених зросте більш, ніж удвічі. Відповідну постанову було ухвалено на засіданні уряду. Зокрема, стипендії Президента для молодих науковців збільшаться з 2305,2 гривень на місяць до 6021 гривень, а розмір стипендій Кабінету Міністрів — з 1921 гривень на місяць до

4014 гривень. Кожна із стипендій признається на 2 роки.

Щороку Президент та уряд надають ці стипендії найталановитішим молодим вченим, щоб підтримати їх, мотивувати до подальшого розвитку. Однак останніми роками розмір саме цих стипендій залишався найнижчим серед усіх премій та стипендій для молодих учених в Україні. Аби змінити таку

ситуацію, у бюджеті було віднайдено необхідні кошти, щоб більш ніж удвічі підняти ці виплати. Про це розповіла міністр освіти і науки України Лілія Гриневич. Вона відзначила: дуже важливо, що таке підвищення відбудеться вже з 1 липня.

Щороку в Україні призначають 300 стипендій Президента України та 320 стипендій Кабінету Міністрів.

ІННОВАЦІЇ

**Конкурс проектів
оборонних технологій
«Sikorsky Challenge»**

Напередодні Дня науки в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» відбувся фінал першого в Україні конкурсу проектів оборонних технологій. Організаторами його стали «Укроборонпром», Генеральний штаб ЗСУ, ЦНДІ озброєння та військової техніки, «Ліга оборонних підприємств України», Державна інноваційна фінансово-кредитна установа, «КПІ ім. Ігоря Сікорського», Науковий парк «Київська політехніка» та Інноваційний холдинг «Sikorsky Challenge».

Серед робіт, надісланих на конкурс, — проекти з найрізноманітнішої тематики: багатопільовий БПЛА і спеціальні кулі, що виводитимуть з ладу електронні пристрої ворога; мобільні додатки для потреб військових і артилерійський та протитанковий тренажер; спецакумулятор з особливими властивостями та засоби тактичної медицини; радіокерована турель і нові технології вироблення вибухових речовин та багато іншого.

Усього ж на розгляд експертної комісії (журі) Конкурсу (до її складу входили науковці й керівники приватного оборонного бізнесу) було надіслано 132 проекти технологій оборонного та подвійного призначення. 82 з них надійшло від закладів вищої освіти, 10 — від установ Національної академії наук, 34 — від підприємств і організацій, 6 — від фізичних осіб. У другий тур було відібрано 85 проектів. У фіналі взяли участь 40 з них.

Конкурс поставив за мету створити інформаційний місток між розробниками нової техніки, підприємствами оборонно-промислового комплексу, потенційними інвесторами і представниками Збройних Сил України та інших силових структур. Кінцевою метою стало надання авторам кращих проектів сприяння та допомоги в комерціалізації, створенні успішних стартап-компаній та виведенні інноваційних продуктів на національний та міжнародні ринки.

На відміну від традиційних конкурсів, на цьому не називають тих, хто посяде перше, друге, третє місце. Переможцями стають автори проектів, з якими будуть підписані угоди на вироблення прототипу або й впровадження розробки у виробництво. Таким чином було відібрано 32 проекти, які виявились найбільш корисними та інноваційними в оборонній сфері.

Для розвитку представлених розробок було підписано 42 протоколи, які передбачають надання всебічної підтримки в реалізації інновацій з боку підприємств «Укроборонпром», Збройних Сил України, Держслужби спецзв'язку та захисту інформації та Науково-технічного центру «НІГРІ».

Від креативних новаторів — до країни-новатора!

▼ Закінчення. Початок на 1 стор.

Конкурс — змагання ідей

Володимир Гройсман зазначив, що в останні роки «ми почали займатися темою створення механізмів підтримки інновацій». Однак нині постає завдання — сформувати цілісний продукт в рамках держави. У світі є низка успішних країн, які створили такий механізм через державно-приватне партнерство, створили фонди, які інвестують у стартапи, це дає їм можливість вийти на глобальний ринок і отримати якісний продукт. Очільник уряду анонсував створення під егідою Міністерства фінансів Фонду підтримки інновацій і стартапів, для якого вже передбачено реальні ресурси — 400 млн. гривень. Уряд бачить його як партнерство «науковців, освітян, реального сектору економіки і наших інноваторів».

«Наш інтелект — це наша перевага. Частина нашого інтелекту вже є у найкращих рішеннях світу. Тож завдання — сформувати цілісний продукт саме всередині України». «Хочу заохотити вас бути справжніми новаторами, які роблять нашу Україну сильною!», — закликав Гройсман.

«Ми бачимо, як впродовж трьох років, відколи ми вливаємо кошти в підтримку науки в університетах, вивільняється великий потенціал вишів, які пропонують нові цікаві рішення, — зазначила Лілія Гриневич. — Кожний проект, що виграє на цьому фестивалі, має подальші перспективи від того, що отримує грант і може розвиватися далі. Ми бачимо, як ці проекти виграють і в інших конкурсах: минулорічний переможець, який виграв з проектом пакування для їжі, яке може бути використано, як органічне добриво — здобув перемогу ще на кількох конкурсах, отримав ресурси для свого розвитку». Нерідко між ідеєю і втіленням в життя пролягає прірва, продовжує Гриневич. Їй легше долати, якщо знаходиш партнерів, тому сьогодні перед кожним учасником постає завдання не тільки конкурувати, а й знаходити партнерів, щоб разом реалізувати ідею. Синергія ініціативи, об'єднання наукової спільноти, бізнесу, громадського сектору, який опікується інноваціями, дасть нам можливість вийти на новий рівень. «Основна мета фестивалю — об'єднати всіх учасників навколо спільного успіху. Зичу перемог і комерціалізації, щоб ви знайшли партнерів, з якими зможете реалізувати свої ідеї».

Про роль комерціалізації у впровадженні ідей говорив, звертаючись до учасників фестивалю й Михайло Непран — перший віце-президент Торгово-промислової палати України. «Важливо не тільки генерувати ідеї, що в нас добре виходить: ми — творча нація, але й уміти їх продати». «Ми представляємо інтереси бізнесу, Міністерство освіти і науки — готує кадри для бізнесу. Саме в нас повинні зустрітися потреби виробництва та науки. Саме тому ми стали співорганізатором фестивалю», — пояснив Михайло Непран, зазначивши при цьому, що ТППУ задля цього переніс на тиждень велику міжнародну фармацевтичну виставку.

Всеукраїнський фестиваль інновацій-2019 — традиційний майданчик для представлення кращих проектів та поєднання освітнього, наукового та бізнесового середовища. Однак, це перш за все — змагання ідей.

На фестивалі інновацій провели одразу 3 конкурси — IT-стартапів, технологічних стартапів та інноваційних проектів. Як і раніше, багато робіт подано у сфері IT, але помітно активізувалися учасники й за іншими напрямками — медицини, аграрної промисловості та екології. До числа фіналістів, увійшли розробки у сферах енергоефективності, агросектору, медицини, безпеки, кібербезпеки, зеленої енергетики, технологій викладання і літакобудування.

У кожному з трьох конкурсів визначено по 3 призових місця. Серед лідерів — компанії, що пропонують дешевші рішення для цифровізації освіти, нові підходи до лікування та діагностики хвороб, передові рішення для військової сфери та екології.

Що нового покажете, новатори?

Усі переможці, а також деякі учасники, що не дістали призових місць, отримали призи від партнерів фестивалю, а також їхню підтримку.

У конкурсі технологічних стартап-проектів першість здобула компанія SamTouch. Вона запропонувала портативний пристрій, що дозволяє будь-яку поверхню перетворити на інтерактивну дошку. Особливість пристрою в тому, що він значно дешевший за інші аналоги таких систем та підходить для використання у школах та інших закладах освіти. Цей проект був представлений НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» та отримав сертифікат на 100 тисяч гривень від компанії Київстар для подальшої розробки ідеї.

Друге місце посіла розробка MedLed, яка допомагає немовлятам комфортніше й ефективніше подолати жовтяницю, що проявляється на другий-третій день після народження. Цей проект Чорноморського національного університету імені Петра Могили отримав сертифікат на 100 безкоштовних годин роботи в Інноваційному просторі Hub 4.0.

На третій сходинці опинився проект Національного авіаційного університету зі створення акустичної системи спостереження. Використовуючи її, військові зможуть навіть в умо-

вах поганої видимості або відсутності візуального контакту визначати вид об'єкта та ступінь його загрози. Колектив розробників отримав сертифікат на безкоштовну участь в Міжнародному форумі Innovation market.

У межах цього ж конкурсу призи мають ще три розробки. Так, проект TEMP (твій електронний медичний браслет) також одержав можливість безкоштовної участі в Міжнародному форумі Innovation market. Колективом, що створили сонячний опріснювач води із пневматичним сферичним рефлектором та капілярний насос, вручили сертифікат від УЕР (мережі академічних бізнес-інкубаторів) на участь у тримісячній інкубаційній програмі.

Серед переможців конкурсу інноваційних проектів, участь в якому беруть роботи, стадія готовності яких — не менш, як дослідний зразок — два призери з медичними розробками і один з проектом у сфері енергетики.

Перше місце присуджено колективу Інституту експериментальної патології, онкології і

екти, спрямовані на пошук бізнес-моделі, що дозволить швидко вийти на ринок та масштабувати новостворені продукти/послуги, першість за розробку платформи для багатомовних інтерактивних аудіокниг отримав проект Lingard з Бізнес-інноваційного центру «ТЕХ СТАРТАП СКУЛ» Національного університету «Львівська політехніка». Його нагородили грошовим сертифікатом на 55 тис. грн. від Sigma Software University на розвиток проекту.

New Vision — мобільний додаток-асистент і тренажер для тренування зору команди Київського національного економічного університету — посів другу сходинку. Колектив отримав грошовий сертифікат на 1 тисячу євро від Polish-Ukrainian Startup Bridge.

Третє місце виборолала команда Чорноморського національного університету імені Петра Могили за проект Home Mapru. Його основна мета — допомогти людям зі слабким зором або обмеженими можливостями легко знаходити предмети у своєму домі. Розробка розпізнає об'єкт і за допомогою голосового супроводу доправляє людину до необхідного місця. Розробників відзначили сертифікатом на поїздку на конференцію в Польщу від Polish-Ukrainian Startup Bridge.

Вчимося перемогати

Водночас, крім конкурсної програми фестиваль пропонує зустрічі, дискусії, навчальні тренінги з питань інноваційної діяльності, круглі столи. Один з таких круглих столів на тему «Розвиток академічного підприємства в закладах вищої освіти та наукових установах України» було проведено під час цього фестивалю. Доповідачі — представники вищих навчальних закладів, наукових установ, наукових парків, громадських організацій та реального сектору економіки України обговорювали теми взаємовигідної співпраці, сприяння більш швидкій комерціалізації результатів наукових досліджень. Ознайомитися з думками учасників буде можливо в електронному вигляді — після оприлюднення тез доповідей.

На конкурсі працювала секція навчальних тренінгів та воркшопів, спрямованих на розвиток навичок у сфері інноваційної діяльності. Інформаційний день від Єврокомісії ознайомлював з інноваційно-інвестиційними програмами. IP-Marathon — захід, що відбувається у рамках фестивалю під патронатом Національного офісу з інтелектуальної власності та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

З кожним роком фестиваль інновацій стає все більш насиченим подіями, надає змогу успішно реалізувати ідеї та розробки, які працюють на Україну.

**Лариса ОСТРОЛУЦЬКА,
Андрій ПЕТРОВСЬКИЙ,**
державний експерт експертної
групи з питань інформаційно-аналітичного забезпечення
інноваційної політики
директорату інновацій та
трансферу технологій МОН

Фото прес-служби МОН

ДИСКУСІЯ

Як виглядають університети України в світовому науковому просторі?

Наукова дискусія «Університети України в світовому науковому просторі» збирала в затишному залі столичного готелю Radisson вітчизняних та іноземних фахівців — науковців, дослідників, керівників ЗВО та наукових установ, представників органів влади, які зацікавлені в розвитку науки у закладах вищої освіти України. Захід було організовано Міністерством освіти і науки України разом із компанією Elsevier.

Іноземні спікери — віце-президент Elsevier Саїд Таха, менеджер збору даних QS Quacquarelli Symonds Юдіт Петерварі, ректор Латвійського університету Маркіс Аузіньш — розповіли про основні тренди розвитку університетської науки в Європі та світі, про актуальні напрями досліджень, досвід роботи дослідницьких університетів, використання міжнародних рейтингів.

Своїми поглядами на проблеми підвищення рівня участі українських університетів у розвитку науки в Україні, її реформування поділилася міністр освіти і науки Лілія Гриневич. Модерував дискусію заступник міністра освіти і науки Максим Стріха.

За останні 2,5 роки вдалося зробити важливі кроки для реформування науки, — зазначила Лілія Гриневич. Створено Національну раду з питань розвитку науки і технологій та Національний фонд досліджень, підтримка молодих вчених зросла з 0,5% від загального фінансування науки до 1,5%, запроваджуються механізми базового фінансування науки в університетах.

«Як ви знаєте, 2016 року ми отримали результати незалежного європейського аудиту національної системи досліджень та інновацій України, який було проведено в межах програми «Горизонт 2020». На початку цього року ми представили звіт МОН щодо виконання рекомендацій цього аудиту на засіданні Спільного комітету Україна—ЄС з досліджень та інновацій.

Зусилля України на шляху реформування науки були сприйняті дуже позитивно. Зокрема, почала працювати Нацрада з питань розвитку науки і технологій, Науковий комітет якої було обрано на прозорому конкурсі за участі провідних українських та закордонних учених.

Національний фонд досліджень у подальшому стане одним з найважливіших елементів системи фінансування науки в Україні. Його основна функція — грантова підтримка наукових досліджень та розробок українських вчених. При цьому, саме науковці визначатимуть, кому надавати грантове фінансування. У бюджеті 2019 року на роботу НФД закладено 262,4 млн. грн», — розповіла Лілія Гриневич.

«Рішення, яке нам вдалося провести і яким як міністр дуже пишаюся, — це запровадження базового фінансування науки в університетах. Цьогоріч для цього в бюджеті передбачено 100 млн. грн. Розподілятися ці гроші мають за результатами державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової діяльності. Кабмін вже затвердив порядок проведення атестації. Залишилося лише затвердити методику, а також порядок використання коштів. Ми плануємо, що і запровадження базового фінансування, й атестація дозволять нашим університетам більш якісно формувати свою довгострокову дослідницьку політику», — додала міністр.

Значну роль зараз у розвитку науки в Україні відіграє участь у програмі «Горизонт 2020». «Наразі 189 українських організацій беруть участь у 139 проектах програми «Горизонт 2020». Загалом наші організації в межах цих проектів залучили 22,2 млн. євро. Ми зараз бачимо значний позитивний результат від участі у програмі і маємо чітку амбіцію стати асоційованим партнером у наступній Рамковій програмі ЄС з досліджень та інно-

Під час дискусії

Фото прес-служби МОН

вацій «Horizon Europe», — повідомила Лілія Гриневич.

Усі українські виші та наукові установи — незалежно від відомчого підпорядкування — отримують підключення до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science за кошти держбюджету. Йдеться про державні та комунальні заклади. Для цього до Державної науково-технічної бібліотеки (ДНТБ) переказано 42 млн. 989 тис. грн.

Доступ до баз буде відкрито з 1 червня на один рік з можливим подальшим продовженням цього терміну. 2017 року МОН вперше забезпечило підключення за кошти бюджету до Scopus та Web of Science для вишів та наукових установ. Тоді доступ до Scopus отримали 67 закладів, а до Web of Science — 64, а вже через рік, 2018-го, до Scopus — 135, Web of Science — 105. «Ми бачимо, що в поєднанні, звісно ж, з багатьма іншими факторами, це приносить свої плоди. Так, кількість публікацій українських науковців у виданнях, що індексуються в Scopus та Web of Science, зростає — і це справедливо для багатьох галузей, а не лише, скажімо так, для «традиційно сильних» в Україні дисциплін», — зауважила міністр.

Віце-президент Elsevier Саїд Таха зупинився на питаннях рейтингування науковців та науко-

вих установ та фінансування науки. Небагато країн мають таке освічене населення, як Україна, сказав він, де кожний четвертий з вищою освітою. Однак на науку в країні виділяється менше одного відсотка. Водночас маємо приклади, які підтверджують, що від розміру фінансування науки залежить розвиток держави. Південна Корея, Ізраїль, Індія, Китай інвестують у свою науку 4 і більше відсотків від ВВП. Найбільший інвестор — Китай, який вкладає в науку понад 7% свого величезного ВВП. Це країни, які швидко нарощують свій економічний потенціал. Україна ж схожа в цьому плані на Малайзію та Бразилію. Інше питання — ефективність інвестицій, активність цитувань, їх співвідносність із грошима, витраченими на публікації... Чи це те, що ви хочете? Одна з рекомендацій Саїда Тахи — найактивніше співпрацювати з країнами партнерами, співавторство за його словами, щонайменше вдвічі підвищує рівень уваги до дослідження й цитованості публікацій.

Питанням глобального рейтингування, як об'єктивний картині наукового життя університетів, присвятила свій виступ і Юдіт Петерварі. Рейтинги університетів сьогодні потрібні як

ніколи, для того, щоб спрямовувати студентів, викладачів, керівні органи, орієнтувати спонсорів. Для цього постійно вдосконалюються методики, вводяться нові показники задля об'єктивності і намагання допомогти вишам стати кращими.

Щодо діалогу з академічними колами, взаємодії між людьми, які проводять дослідження, тими, хто фінансує та розробляє політику щодо дослідження, хто ухвалює рішення, розмірковував Маркіс Аузіньш.

Продовжив тему рейтингування українських вишів генеральний директор директорату науки МОН Дмитро Чеберкус, йшлося також про необхідність законодавчо визначити критерії дослідницького університету.

Після дискусії відбулося нагородження. Українські виші та наукові установи отримали премії Scopus Awards Ukraine — їх вручили в 7 номінаціях. Для визначення переможців враховували показники публікаційної активності, цитованості статей тощо.

Цього року премію отримали:

За визначний внесок у розвиток науки — Київський національний університет ім. Тараса Шевченка; визначний внесок у розвиток сільськогосподарської науки — Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна; визначний внесок у інженіринг та технології — НТТУ «Київський політехнічний інститут»; визначний внесок у гуманітарні науки — Львівський національний університет імені Івана Франка; визначний внесок у медичні науки — Львівський національний університет імені Івана Франка; визначний внесок у природничі науки — ННЦ Харківський фізико-технічний інститут; визначний внесок у соціальні науки — Національний університет «Львівська політехніка».

Олеся ДЯЧУК,
Тетяна КАРЛАШ

ПРЕЗИДІЯ НАН УКРАЇНИ РОЗГЛЯНУЛА

Коли матимем «Велику українську енциклопедію»?

На черговому засіданні Президії НАН України члени Президії та запрошені заслухали й обговорили співдоповіді голови Головної редакційної колегії «Великої української енциклопедії» академіка-секретаря Відділення фізики і астрономії НАН України академіка НАН України В.М.Локтева та директора Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво» доктора історичних наук А.М.Киридон про підготовку видання багатотомної «Великої української енциклопедії».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, перший заступник голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України Б.О.Червак, директор Інституту гідроелектрики НАН України академік НАН України В.Т.Грінченко, академік-секретар Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України, директор Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України академік НАН України М.Г.Жулинський, директор

Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С.Яцків, голова Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України, генеральний директор Державної наукової установи «Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України академік НАН України В.П.Семиноженко.

Зауважувалося, що у співдоповідях порушено актуальні проблеми підготовки фундаментального академічного видання — «Великої української енциклопедії». Так, за час роботи над створенням Енциклопедії фахівцям НАН України спільно з Державною науковою установою «Енциклопедичне видавництво» вдалося досягти низки вагомих результатів. Зокрема, видано перший том Енциклопедії, підготовлено до друку другий том, активно наповнюється матеріалами її електронна версія.

Проте усе ще залишається ряд невирішених проблем. Негатив-

ним чинником в діяльності Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво» є нестача фінансування, що унеможливило створення належних матеріально-технічних умов для роботи та забезпечення установи необхідним сучасним обладнанням. Недостатньо активною, на думку Президії НАН України, є участь деяких відділень Академії та членів редколегії у роботі над Енциклопедією. Ці недоліки необхідно виправити і продовжити наполегливу спільну працю з підготовки та видання «Великої української енциклопедії».

У квітні нинішнього року на засіданні Ради президентів академії наук України розглядалося питання щодо підготовки згаданої Енциклопедії. Ухвалено рішення щодо поглиблення співпраці усіх академії наук у створенні цього видання. Лише об'єднавши зусилля всіх відділень Академії, національних галузевих академії наук, установ Держкомтелерадіо України, вищих на-

вчальних закладів буде можливо досягти успіху в реалізації масштабного проекту загальнонаціональної ваги і значення.

* * *

Далі Президія НАН України розглянула і обговорила доповідь першого віце-президента НАН України, голови Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академіка НАН України А.Г. Наумовця «Про стан реалізації Меморандуму про співробітництво між Національною академією наук України та Українським союзом промисловців і підприємців».

Присутніх було ознайомлено зі станом співробітництва Академії з УСПП. Підкреслювалося, що налагодження такого співробітництва вкрай необхідно в першу чергу для встановлення взаємовигідних та плідних зв'язків наукових установ з промисловими підприємствами для виробництва інноваційної продукції на основі розробок науковців Академії.

Як відзначив доповідач, хоча шлях від наукової розробки до серійного виробництва є досить складним, затратним, а інколи й невдалим, наукові установи повинні наполегливо над цим працювати, а Президія НАН України має сприяти їм й надавати допомогу. Також важливим завданням є спільна участь науковців та бізнесу у розробленні державної політики у сфері інноваційної діяльності. Ця робота спрямована на запровадження дієвих державних механізмів стимулювання інвестицій в інновації.

* * *

Крім того, Президія НАН України призначила директорів наукових установ; визначила 300 стипендіатів Президента України; внесла зміни до розподілу обов'язків між членами Президії НАН України; заслухала головного вченого секретаря НАН України академіка В.Л. Богданова щодо оновленої редакції Положення про атестацію наукових працівників; було розглянуто низку кадрових і організаційних питань.

ПОДІЯ

Фестиваль науки почав свою ходу від порогу Інституту Патона

XIII Всеукраїнський фестиваль науки, засновником і одним із організаторів якого є Національна академія наук України, розпочався з Інституту електрозварювання імені Є.О. Патона.

Фестиваль — науково-популярна подія загальнодержавного значення, проводять його задля популяризації досягнень науки, залучення молоді до наукових досліджень, піднесення авторитету та престижу науки в Україні. Це формулювання звучить вже не одне десятиліття, воно стало звичне, як правило, і беззаперечне, як аксіома.

Але для сотень тисяч людей в нашій країні, чие життя пов'язане з наукою, це ще й просто свято: можливість зібратися колективом, привітати один одного, відчувати, що держава тебе шанує й на тебе сподівається (навіть якщо в інші дні це не надто помітно). І зрештою, — весна надворі! Найкрасивіші дні року — все цвіте, відроджується! Як чудово, що свято науки запроваджено саме в такі дні, а то як би виглядали, скажімо «наукові пікніки» на снігу, чи квести в ожеледицю!

Однак, День науки і тим більше Фестиваль — то ще й серйозна розмова про сьогодні й завтра наукових колективів, наукових досліджень, публічний підсумок роботи, виставки, презентації, і плани, програми, проекти...

Нинішнього року у рамках Фестивалю було заплановано понад тисячу різноманітних заходів. Але як кожна справа, що починається з першого кроку, і кожна дорога починається від порогу, так уже традиційно Фестиваль науки починається з урочистого відкриття в Інституті електрозварювання імені Є.О. Патона.

Фестиваль офіційно відкрив перший віце-президент НАН України академік Антон Наумовець. Він представив високих гостей Фестивалю — Надзвичайного і

Повноважного Посла Китайської Народної Республіки в Україні пана Ду Вей, Надзвичайного і Повноважного Посла Французької Республіки в Україні пані Ізабель Дюмон, генерального секретаря Європейської академії наук, мистецтв і літератури пані Ніколь Лемер Д'Агальдіо, а також оголосив вітання Президента Національної академії наук академіка Бориса Патона.

«Наука й освіта — це галузі, доступ до яких має бути в якомога більшій кількості людей будь-якого віку, — йдеться у цьому вітанні. — Тому особливо цінним є те, що Всеукраїнський фестиваль науки, який згуртовує навколо себе велику кількість учасників, щороку розширює свої масштаби. Фестиваль уже став доброю традицією в житті нашої держави. Фестиваль дає можливість майбутнім ученим і винахідникам по всій Україні отримати уявлення про багатогранність науки, дізнатися про нові дослідження, почути найкращих науковців і зробити свої перші кроки на шляху до великих відкриттів».

«У всіх країнах фестивалі науки орієнтовані, перш за все, на молодь», — йдеться далі у посланні. І справді, чимало заходів орієнтовано не тільки на студентів, а й на школярів. А школярі, яких приваблює наука, в Україні або вже є членами Малої академії наук, або обов'язково ними стануть.

«Є багато проектів, за якими українські академічні інститути, дослідницькі команди залучають молодь», — звернувся до присутніх президент Національного центру «Мала академія наук України» НАН України та МОН України академік Станіслав Довгий. Він розповів, що нинішнього року МАН започатковує великий проект із Асоціацією науковців Китаю, яка також опікується молодими талантами. Проект почнеться «із проведення літніх шкіл і ство-

рення Українсько-китайського аерокосмічного університету. Українські діти навчатимуться в Китаї, а китайські — приїжджатимуть до України», — каже Станіслав Довгий. Чимало проектів у МАНівців і з французькими науковцями. «Один із наших партнерів — Університет Поля Сабатьє, з яким ми вже багато років проводимо спільні літні школи. Останній проект, який ми реалізували разом з Європейською академією наук, мистецтв і літератури, присвячувався поєднанню науки та мистецтва. Вітаємо нині керівника Європейської академії наук, мистецтв і літератури, доктора, професора Ніколь Лемер

На виставці наукових досягнень

д'Агальдіо, чия виставка відкрилася в Арт-галереї на вулиці Грушевського, 28».

Виступали й закордонні гості. Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні пан Ду Вей заявив: «Україна сильна держава, що виховала не одну плеяду талановитих учених, має розвинену науково-технічну сферу з міцним фундаментом, посідає важливе місце в історії світової науки і техніки». Особливо захопливі слова Ду Вей висловив на адресу Інституту, в якому перебуває:

«...розроблені Інститутом технології електрозварювання у відкритому космосі й у морських глибинах отримали широке визнання».

Наукове співробітництво є одним із пріоритетних напрямів діяльності Посольства Французької Республіки в Україні, воно налічує багато різних програм: надання стипендій, фінансування успішних дослідницьких проектів, підтримку науковців у пошуку партнерів. Україна активно співпрацює в європейських проектах Erasmus+ та «Горизонт 2020», в яких Франція є одним із її основних партнерів. Це країна інновацій, великої кількості стартапів та нобелівських лауреатів.

фесор Ніколь Лемер д'Агальдіо. «Кілька років тому обидві академії організували колоквиум із Президентом НАН України академіком Борисом Патonom. Тривалий час співпрацює з французькою академією мистецтв і академік Станіслав Довгий, — каже професор Ніколь Лемер д'Агальдіо. — Зараз спільно готуємо антологію української поезії. І продовжуватимемо цю роботу й у майбутньому. Для нас дуже важливо поєднувати наукові й мистецькі пошуки, тому що, зрештою, наука — це теж творчість».

Учасники фестивалю мали нагоду почути лекцію про «Контроль експресії генів через поділ клітин та людські хвороби», з якою виступив професор Університету Еврі, директор Лабораторії структур і діяльності нормально-патологічних біомолекул (SABNP, Франція) Давід Пастре.

Із лекцією «Національна наукова спадщина — інтелектуальні скарби держави» виступив лауреат Золотої медалі імені В.І. Вернадського НАН України, почесний генеральний директор Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського академік Олексій Онищенко.

Перед початком і під час урочистостей у стінах Інституту електрозварювання імені Є.О. Патона НАН України тривали виставка-презентація наукових досягнень установ НАН України і презентація науково-дослідницьких робіт, стендові доповіді учнів-членів Малої академії наук України й учнів середніх навчальних закладів м. Києва.

...Від Інституту імені Є.О. Патона Фестиваль науки рушив по Україні, втілюючи «тисячу заходів», які із натхненням і святковим настроєм запланували молоді й сивочолі учені на честь Дня науки.

Ольга ЛАРИНА

ТВОРЧИСТЬ ЮНИХ

Від IT-взуття до еко-кафе

У Міжнародному Дитячому Університеті ICU (Youth Flow Academy) теж відбувся Форум стартапів, на якому відомі підприємці Києва оцінювали бізнес-проекти юних новаторів 8—14 років. Студенти Youth Flow Academy презентували підприємницькі та соціальні проекти, що торкаються різних проблем суспільства.

«Такі заходи необхідні як дітям — для розуміння правильності своїх дій, так і дорослим — для пошуку нових ідей. Дитячий розум відкритий до нового, він не має обмежень, не обтяжений негативним досвідом, тому скрізь вбачає можливості», — каже керівник YFA Ірина Мельниченко.

На Форумі було представлено понад десяток різних проектів.

Журі довго вагалось, кому надати перевагу: кожний проект був по-своєму оригінальний.

«Приємно бачити дітей, які придумують і реалізують, працюють у команді, а не витрачають час на комп'ютерні ігри», — каже член журі Юлія Ублінських.

У підсумку третє місце здобула підлітково-молодіжна платформа Self-School (автори проекту: Аріна Солов'ян, Аня Мудрик). На сьогодні в рамках Self-School реалізовані 2 майстер-класи. Партнером проектів виступила Youth Flow Academy.

Ще одне третє місце дісталось бізнес-проекту Dog & Cat, орієнтованому на тих, у кого є домашні улюбленці. (Автори проекту: Даша Базилевская, Бетті Са-

пожнікова). Дівчата розробили лінію власних аксесуарів для домашніх тварин — повідки, костюми, різні прикраси, і адаптували їх під вихованців.

Незважаючи на свій юний вік (9 років), учасниці зробили навіть кілька прототипів. Журі високо оцінило їх завзяття і вміння.

На другому місці — бізнес-проект IT-sole (автор проекту Кирил Скрипник). IT-sole — цей для тих, хто хоче поліпшити своє здоров'я, оптимізуючи навантаження на стопу, адже, як відомо, розумна устілка у взутті правильно розподіляє навантаження на стопу, а через неї — на ноги і спину. Завдяки мобільному додатку є можливість проводити аналіз стопи та отримати реко-

Юні винахідники та їхні наставники

мендації з вирішення проблеми.

Хоча технічна реалізація обраного проекту — справа майбутнього, проект було представлено у вигляді концепції, журі вразила неординарність мислення автора проекту.

І нарешті перше місце посів бізнес-проект Кафе Еко-Land. (Автори — Марина Мельниченко, Аня Переходько, Жасмін Казарян). Йдеться про популяризацію корисного та здорового харчування.

Голова Наглядової ради —

академік НАН України Борис ПАТОН

Індекс газети «Світ» — 40744

Реєстраційне свідоцтво KB №2497 від 4 квітня 1997 р.

світ

Адреса редакції:

01601, МСП, Київ-601, бульв. Т. Шевченка, 16.

Телефон/ факс 287-82-47

E-mail: svit@mon.gov.ua www1.nas.gov.ua/svit

Відповідальність за достовірність інформації та

реклами несуть автори та рекламодавці

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій

Зам. 10

Газету віддруковано у ПП «Фірма «Грамна»